

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 12 marca 2026 r.

Pozycja 35

POSTANOWIENIE z dnia 18 grudnia 2025 r. Sygn. akt Ts 52/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński – przewodniczący
Justyn Piskorski – sprawozdawca
Bartłomiej Sochański,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 28 maja 2024 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.B.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 3 kwietnia 2022 r. (data nadania) A.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wystąpił o zbadanie zgodności art. 306 § 1 w związku z art. 325a § 2, art. 426 § 1 oraz art. 465 § 1 i 2 w związku z art. 459 § 1 i 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim nie przewidują „środka odwoławczego umożliwiającego zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie nieuwzględnienia zażalenia i utrzymania w mocy postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia zatwierdzonego przez Prokuratora Rejonowego”, z art. 176 ust. 1 w związku z art. 78, art. 45, art. 77 ust. 2 oraz art. 2 Konstytucji.

Postanowieniem z 28 maja 2024 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 6 czerwca 2024 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Trybunał stwierdził, że kwestionowane regulacje nie były podstawą orzeczenia wskazanego przez skarżącego jako ostateczne, a dodatkowo stawiane przez niego zarzuty są oczywiście bezzasadne (skarżący zrealizował swoje prawa gwarantowane przez art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 w związku z art. 2 Konstytucji, a art. 176 ust. 1 Konstytucji nie jest adekwatnym wzorcem kontroli).

W zażaleniu z 12 czerwca 2024 r. (data nadania) pełnomocnik skarżącego zaskarżył w całości powyższe postanowienie, zarzucając mu:

1) naruszenie art. 79 ust. 1 Konstytucji poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia prawa do zaskarżenia postanowienia sądu wymaga dysponowania przez skarżącego orzeczeniem stwierdzającym brak możliwości zaskarżenia, podczas gdy przesłanką wniesienia skargi konstytucyjnej jest posiadanie przez skarżącego ostatecznego orzeczenia (a skarżący ten warunek spełnia);

2) niewłaściwe zastosowanie art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 i 2 skutkujące odmową nadania skardze dalszego biegu, pomimo że spełnia ona wymogi określone w ustawie;

3) naruszenie art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 i art. 78 Konstytucji poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że skarżący nie miał prawa do kontroli sądowej postanowienia kończącego postępowanie przygotowawcze;

4) niewłaściwe zastosowanie art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK skutkujące odmową nadania skardze dalszego biegu, pomimo że jest ona oczywiście zasadna (s. 2 zażalenia).

Zdaniem skarżącego „z art. 79 ust. [1] Konstytucji nie wynika, by treść ostatecznego orzeczenia miała przesądzać o braku możliwości jego zaskarżenia”. Ponadto w skardze prawidłowo przyjęto, że orzeczenie wskazane jako ostateczne „stwierdza o braku możliwości zaskarżenia tegoż orzeczenia”, ponieważ wynika to z załączonego do skargi protokołu posiedzenia oraz zarządzenia o doręczeniu (s. 4 zażalenia).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu trafnie ustalił istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie zasługują na uwzględnienie.

3. Trybunał Konstytucyjny w obecnym składzie podzielił pogląd wyrażony w postanowieniu o odmowie nadania skardze dalszego biegu, że określone w skardze przepisy w kwestionowanym zakresie nie były podstawą orzeczenia, wskazanego przez skarżącego jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, przesłanką wniesienia skargi konstytucyjnej nie jest posiadanie przez skarżącego dowolnego ostatecznego orzeczenia – orzeczenie to musi bowiem nie tylko mieć charakter ostateczny, ale powinno także być wydane na podstawie kwestionowanych w skardze regulacji oraz naruszać wymienione w skardze wolności lub prawa konstytucyjne (por. art. 79 ust. 1 Konstytucji). W analizowanej sprawie warunek ten nie został spełniony – przedmiotem wskazanego przez skarżącego orzeczenia była kontrola postanowienia prokuratora w sprawie odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego, podczas gdy stawiane w skardze zarzuty dotyczyły braku zażalenia na postanowienie sądu w tym przedmiocie.

Zastosowana w skardze wykładnia art. 79 ust. 1 Konstytucji nie tylko nie była więc nieprawidłowa, lecz należy ją uznać za utrwalony pogląd prawny (por. postanowienie pełnego składu TK z 10 marca 2015 r., sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35).

Skarżący w zażaleniu nie wskazał powodów uzasadniających odstąpienie od dotychczasowego stanowiska Trybunału w omawianej materii. Powodem tym nie może być w szczególności pouczenie skarżącego o braku prawa do zażalenia (odnotowane w protokole posiedzenia i zarządzeniu o doręczeniu orzeczenia skarżącemu). Nie stanowi ono bowiem ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, lecz informację o obowiązujących przepisach prawa.

4. Trybunał Konstytucyjny ponownie przypomniał, że sygnalizowany w skardze problem sądowej kontroli postanowień prokuratora był już wielokrotnie przedmiotem jego oceny (por. np. wyrok z 12 maja 2003 r., sygn. SK 38/02, OTK ZU nr 5/A/2003, poz. 38). W ślad za dotychczasowym orzecznictwem, także w zaskarżonym postanowieniu Trybunał przyjął, że na etapie postępowania przygotowawczego prawo potencjalnego pokrzywdzonego wynikające z art. 45 ust. 1 Konstytucji realizuje się przez możliwość poddania postanowień prokuratora o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego kontroli sądowej. Konstytucja nie wymaga jednak, aby kontrola ta była dwuinstancyjna.

Także w tym wypadku skarżący nie zawarł w zażaleniu wystarczających kontrargumentów dla tego poglądu prawnego Trybunału. Zawarta w nim propozycja zmiany obecnego modelu kontroli postanowień prokuratora przez sąd ma charakter postulatu legislacyjnego, który powinien być skierowany do ustawodawcy.

Mając powyższe na względzie, Trybunał postanowił jak w sentencji.